

Καλι(υ)φόρνιας η ...ιστορία

Μεγάλη έκταση της Καλιφόρνιας **ανήκει** στην οικογένεια των Μεσαρίτηδων, κυρίως του Σάββα Μεσαρίτη και της συζύγου του Μαρίτσας Ψιλλίδη ή Ψιλλούς. Μια άλλη έκταση, προς ανατολάς, ανήκει στον γενάρχη των Χατζηγηλόρηδων, στον μεγαλοκτηματία Χατζηγηλόρη Δημητριάδη. Είναι το τερατσαρκόν τους με τερατσιές και ελιές. Η έκταση αυτή σιγά σιγά αγοράστηκε από τους Μουστακίηδες και Σφογγαράδες και άρχισε να οικοδομείται. Ο Χατζηγηλόρης γίνεται η αφορμή να έρθουν εργάτες-μισθωτοί από την Πάφο και τη Μεσαορία.

Η περιοχή προς το Τούρκικο Γυμνάσιο ανήκει στην οικογένεια ΧατζηΧαραλάμπη, πατέρα του Κυριάκου Χαραλάμπη “Λόρτου”. Είναι ο άνθρωπος που πουλά χωράφι στο Courtenay Clarke Manifold εκεί που κτίζεται το Τούρκικο σχολείο και ο Manifold δίνει έκταση στον Γιώργο Κωστάμπετη να κτίσει το ξενοδοχείο “Belvedere” και στον Κολλητήρη να κτίσει σπίτι, μιας και οι δύο εργάζονται στο υπηρετικό προσωπικό του Manifold.

Ο Πέτρος Χατζηχριστοδούλου κάνει μια ιστορική αναδρομή στη δημιουργία του οικισμού:

«Να υπενθυμίσουμε ότι η **Καλιφόρνια** ή **Καλυφόρνια** (από τις **καλύφες** που έστησαν αρχικώς οι πρωτοπόροι "ιδρυτές" της) δεν θα υπήρχε ως τέτοια, αν δεν έκαναν την επανάστασή τους οι τρεις ιδρυτές της, **Νικολής Σάββα Χατζηνικόλα “Τελήνικολης”**, ο αδελφός του, **Χαράλαμπος Σάββα Χατζηνικόλα “Μουστάκας”** (λόγω του μεγάλου μύστακα που εξέτρεφε) και ο πρώτος τους ξάδελφος, **Νικολής Χαραλάμπος “Σφογγαράς”**. Η γη ήταν κληρονομιά από τους γονείς τους, αφού το σόι του Χατζηνικόλα έριζε το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής και επειδή δεν τους έδιναν πολεοδομική άδεια οι αγγλικές αρχές -γιατί η περιοχή ήταν εκτός σχεδίου πόλεως- έφτιαξαν καλύφες για να στεγαστούν μαζί με τις οικογένειες τους και χαριτολογώντας, αλλά και κατ’ ευφημισμόν, ονόμασαν τη νέα περιοχή “Καλυφόρνια”, σε έναν συνδυασμό-λογοπαίγνιο της καλύφης και της ανθηρής πολιτείας California των ΗΠΑ. Μερικούς μήνες αργότερα οι αρχές επέκτειναν το σχέδιο της πόλης κι’ έτσι έχτισαν κανονικά σπίτια. Οι πλείστοι κάτοικοι της Καλυφόρνιας εν συνεχεία και έως το 1974 ήσαν συγγενείς των 3 σκαπανέων (παιδιά, εγγόνια, ανίψια, κ.τ.λ.). Όλα αυτά άρχισαν τον Ιούνιο του 1933».

«...όλοι οι δημότες της Κερύνειας, Έλληνες, Τούρκοι, Μαρωνίτες, Αρμένιοι, Λατίνοι και Άγγλοι, συνέχισαν να συνυπάρχουν και να συνεργάζονται ειρηνικά και εποικοδομητικά, αναπτύσσοντας οικονομικά την πόλη τους και ανεβάζοντας σε ικανοποιητικά επίπεδα το βιοτικό της επίπεδο. Ζώντας ανάμεικτα, κυρίως στην Πάνω Κερύνεια, ανέπτυξαν φιλικές σχέσεις μεταξύ τους. Η διαφορετικότητα δεν εμπόδισε την αρμονική δημιουργική συνύπαρξή τους δίνοντας έτσι και μια πολυπολιτισμική διάσταση στην κερυνειώτικη κοινωνία. Οι οικονομικές και εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κατοίκων και μεταξύ αυτών και των τουριστών, αλλά και ο αλληλοσεβασμός μεταξύ των απλών ανθρώπων, των διαφόρων εθνικών και θρησκευτικών ομάδων, έδειχναν ότι η πόλη της Κερύνειας ανθούσε και ευημερούσε. Ο μόνιμος πληθυσμός της αυξήθηκε σημαντικά κάνοντάς την να ασφυκτιά στα 1080 τετραγωνικά εκτάρια των δημοτικών της ορίων. Ξέφυγε έτσι από τις παραδοσιακές της γειτονιές, την Κάτω και την Πάνω Κερύνεια. Εξαπλώθηκε νοτιοανατολικά προς το βουνό, δημιουργώντας μια νέα γειτονιά, τη λεγόμενη Καλιφόρνια. Είχε σχεδόν ενωθεί με τα χωριά Θέρμια και Καράκουμι. Δυτικά ενώθηκε με τον Άγιο Γεώργιο και γίνονταν σκέψεις να περιληφθούν και αυτά στα όριά της...».

[Πηγή: http://ucm.org.cy/wp-content/uploads/katehomenes_polis.pdf]

«...Όσοι μένουν στην Κάτω Κερύνεια ειδικά μέσα στα στενορόμια της παλιάς πόλης με τις μικρές πλακόστρωτες αυλές, είναι θαλασσινοί. Οι άλλοι, εκείνοι που μένουν στην Πάνω Κερύνεια, στο Ρηάτικο, στα καλά και καρπερά χώματα, ανάμεσα στις πηγές και στο πράσινο είναι στεριανοί κι ασχολούνται με τη γη. Την καλλιεργούν, τη σπέρνουν, την ποτίζουν, τη φυτεύουν, κι αυτή τους δίνει ότι της ζητήσουν. Το πέρασμα από την Κάτω στην Πάνω Κερύνεια μοιάζει με πέρασμα ανάμεσα σε διαφορετικούς κόσμους. Κι όμως ναυτικοί και γεωργοί συνυπάρχουν μαζί, κι είναι οι “δυσ Κερύνειες” μια μικρή σφιχτοδεμένη κοινότητα με αρμονική ζωή, δεμένη γερά με τον τόπο, το χώμα, τον βράχο και τη θάλασσα...».

[Από τη συλλογή διηγημάτων του Ανδρέα Κελέση «Κερυνειώτικα-Λιμανιώτικα: “Η Κερύνεια, το 1900”»].